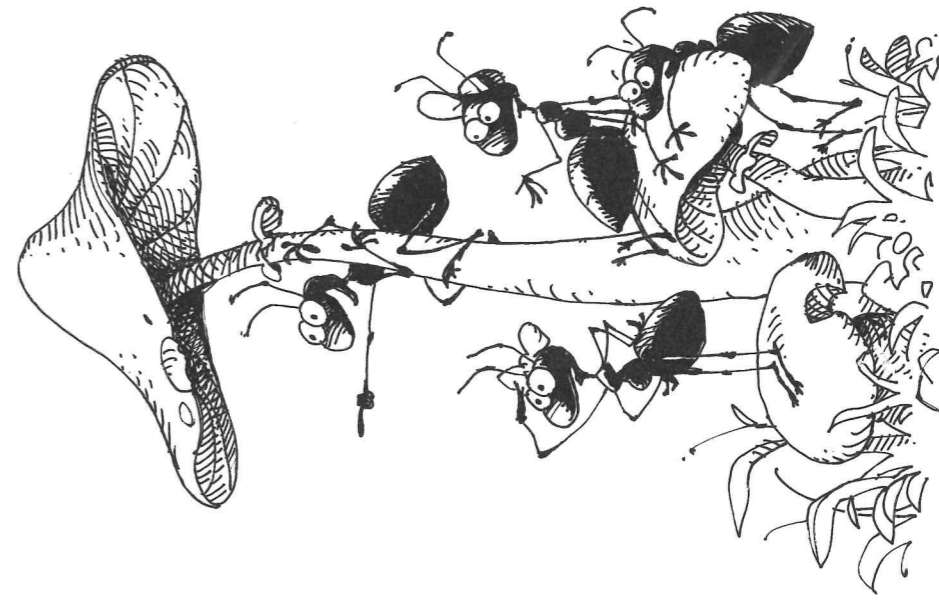

Anja Štefan ŠTIRI
Tomaž Lavrič ČRNE
 MRAVLJICE

Od jutra do jutra

OŠ JURŠINCI

P
ŠTEFAN ANJA
Štiri črne mrav.

000007590

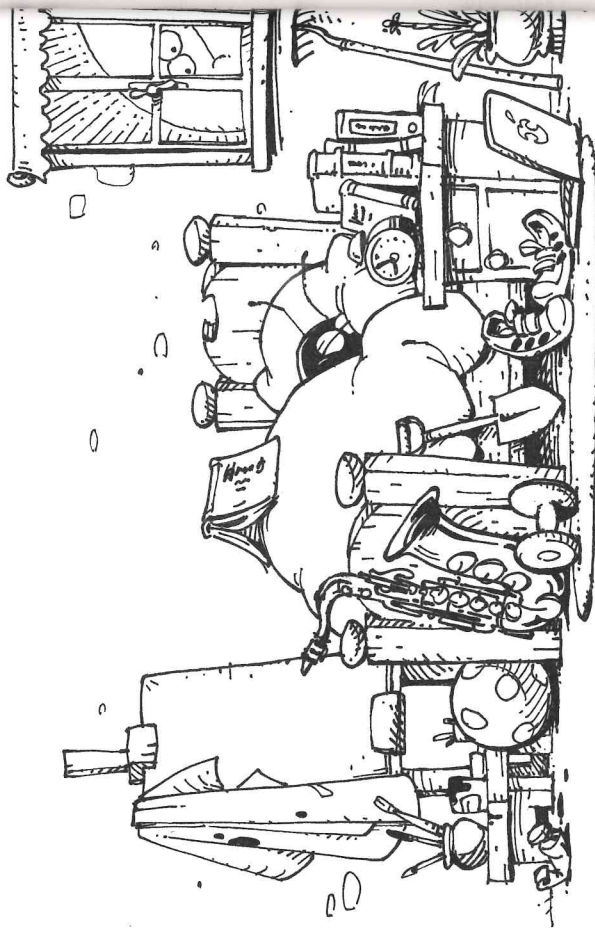

OSNOVNA ŠOLA
JURŠINCI

COBISS

JUTRA

- » Imam problem, « je rekla prva črna mravljica.
- » Res? « je pogledala druga.
- » Že spet? « se je nasmehnila tretja.
- » Velik? « je rekla četrta.
- » Še kar. Tako rada imam jutra. Za vse so najbolj prava: za sprehode, telovadbo, branje, slikanje, pisanje in za vrt, skratka – za vse, ampak vse ne gre. Ne vem, kako naj jih podaljšam. «
- » Res problem. «
- » Špičast, ne okrogel. «
- » A mogoče imam rešitev zate, « je namignila četrta. » Glej: kdor ima preveč idej, naj vstaja malo prej. «

KVARTET

»Zajgrala vam bom na piščal,« je rekla prva črna mravljica in je začela.

»O, jebela!« so strmele druge tri. »Nikoli nisi rekla, da igraš. In zdaj kar znaš. Kako?!«

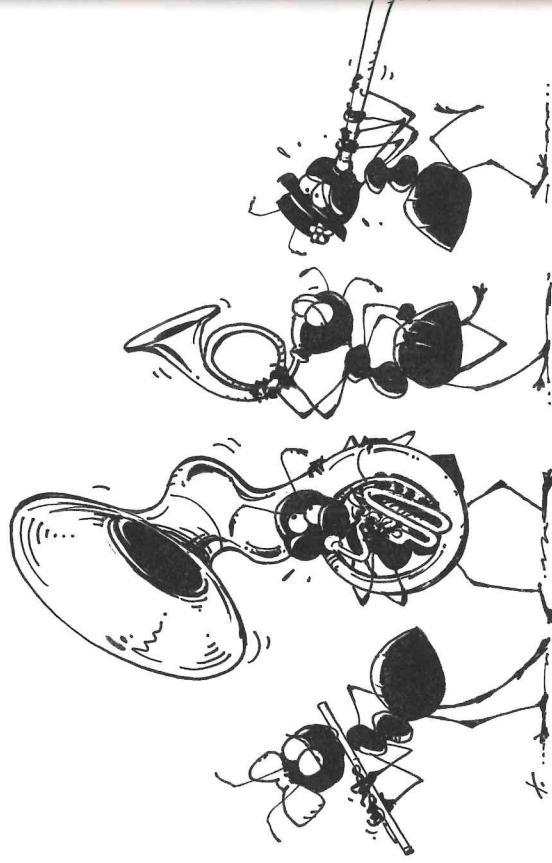
»Tako,« se je namuznila piskalka. »Do mene včasih pride lep bel ptiček in me uči.«

»Še mene! In še mene!« so klicale druge tri.

Lotile so se z neverjetno vnemo. Ponavljale so pesmice in se bodrile:

»Dajmo! Ja! Saj bo! Še eno!«

Po večkrat, dan za dnem in spet in spet. In je čez čas iz njih nastal kvartet.

MOZAIK

»Tako rada imam kamen,« je rekla prva črna mravljica. »Klesala bi, a kaj, ko nimam močnih rok in nog ... Premajhna sem. In kamen je pretrd in pretežak.«

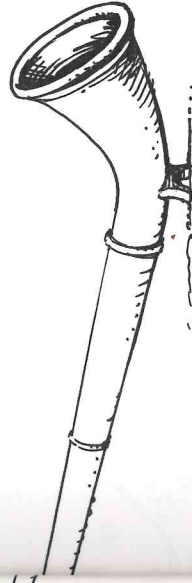
»Ja, kamnosek ne more biti vsak.«

»Navadna mravljica že ne. Težko premakne skalo.«

»Za skalo so še štiri mravljice premalo. In štiri tisoč prav tako.«

»In vendar vem, kaj bi lahko!« je poskočila prva.

»Izbrskala bom drobne kamenčke iz peska, kamnit drobiž vseh barv in oblik. In jih bom zlagala v mozaik. Slutim, slutim, nekaj bo nastalo! Čeprav na drobceno in prav po malo.«

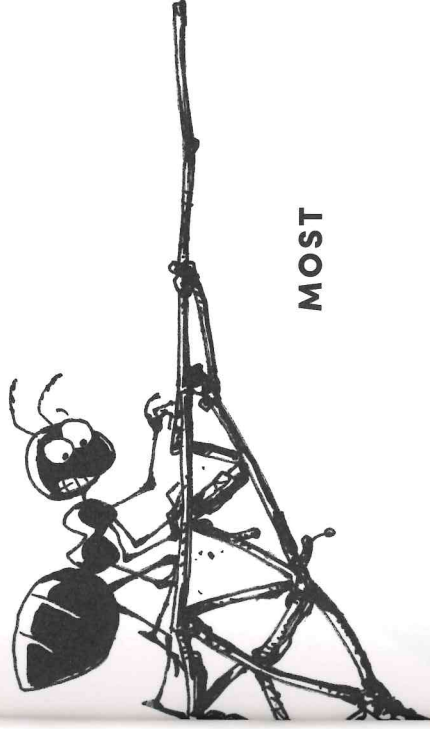
JEZIKI

»Koliko jezikov je na svetu,« je rekla prva črna mravljica. »In prav vsakega bi lahko razumela, če bi bila od tam doma. A nisem. Občudujem vsakogar, ki jih zna več, recimo štiri, pet. Kako si s tem odpira svet.«

»Najbrž res,« je rekla druga. »Ampak ... jaz jih pač ne znam.«

»Jaz tudi ne,« je primaknila tretja, četrta pa se je zamislila in rekla:

»Kako da ne?! Poznamo jezik vetra in šumenje trav. Poznamo petje črička, murna, kosa. Na daleč ločimo brenčanja raznih muh. Ni tudi to posluh za govorice? Smo pač za tukajšnje odtenke. Vrtimo se skoz travniške pomenke, ti nam vstopajo v ušesa in srce. Marsikdo je gluh za govorice, ki živijo manj opazno. Niso tudi to jeziki? Vsidrani so v zemljo, stekani iz življenja z njo. To, kar znamo, drage moje, je pomembno in lepo.«

MOST

Štiri črne mravljice so hodile skozi gozd.

»Spet zlagam pesem,« je rekla tista najbolj črna.
»Naj jo povem? No, malo ji še manjka, a šla bo nekako tako:

Svet je kar se da preprost.

Kjer je reka, tam je most.

Če ga ni, se ga zgradi.«

»Dobro ...« je rekla druga, »nič ne rečem ... spodbudna je že ...«

»Je pa vprašanje, koliko je resnična,« je previdno dodala tretja. »Reke so široke, mravljice smo majhne ...«

»Vedno res ne moremo čez,« je primaknila četrta. Potem so hodile naprej.

Kmalu so pred seboj zagledale potok.

»No, kaj praviš? Naj zdaj zgradimo tisti most?«

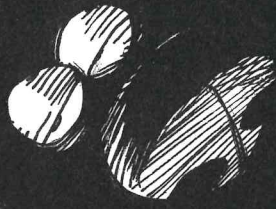
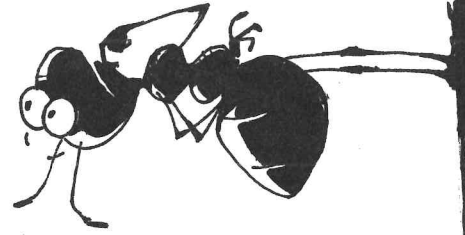
»Mogoče bo bolj varno, da popravim pesem,« je rekla prva in začela znova.

MEDVED

Štiri črne mravljice so si želele, da bi srečale medveda. Na planem niso imele sreče, pa so se odločile, da zlezajo v njegov brlog. No, zlezele so v brlog, a notri –

- » Tu je pa zelo temno, « je rekla prva.
- » Tu nekdo zelo smrči, « je rekla druga.
- » Nekam ostro mi diši, « je rekla tretja.
- » Zrak je res pošteno gost, « je dodala četrta. In so sklenile: če se ob pravem času ustaviš in obrneš, potem je to modrost.
- » Kako? Ste srečale medveda, « so jih spraševali, ko so se vračale proti domu.
- » Medveda ne, « so rekle štiri črne mravljice.
- » Srečale smo pamet. «

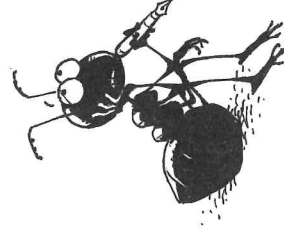

KNJIGA

- » Imam zelo pametno knjigo, « je rekla prva črna mravljica. » Tako, ki mi pove, kaj ja in kaj ne. «
- » Neverjetno! « je rekla druga.
- » Ni mogoče! « je rekla tretja.
- » Potem bi tako knjigo imeli vsi! Se ti ne zdi? « je rekla četrta in zamahnila z roko.
- » Saj jo lahko imajo, « je odgovorila prva. » Če znajo z njo. Ker take knjige niso kar tako. Samo namignejo in te pustijo, da se ti posveti ali ne. Ne gre za čarovnijo. Za izkušnjo gre, ki se je kotalila skozi več rodov. Zaenkrat jo razumem bolj na pol. A vsakič, ko jo berem, se mi kaj poveže. Stara pamet tudi danes kar zaleže. «

PAPIR

- Štiri črne mravljice so sedele sredi resja.
- » Včasih se mi zdi, da je v meni toliko besed, da se bom razletela, « je rekla prva.
- » In potem? « so jo vprašale druge tri.
- » Nič. Vzamem papir in ni besed nikjer. «

OČI

Štiri črne mravljice so se privlekle pod lapuh.

»V mojem mravljišču je včasih neznosno,« je rekla prva. »Samo delo, delo, delo in nobenih besed. In se cele dneve sploh ne gledamo v oči. To boli.«

»Poznam.«

»Jaz tudi.«

»Kaj hočeš, tak je ta svet. Ker marsikdo čuti drugače kot me. Kar gre, gre, in sploh ne ve, da ne pogleda in da ne pozdravi. Ker ima pretežke misli v glavi.«

A prvi črni mravljici še vedno ni odleglo.

»No, in?« je rekla. »Kaj naj storim?«

»Kaj – saj imamo svoj lapuh. Naš kotiček, ki je suh, zaveten in prijazen. Ena drugo imamo. In vsaka svojo glavo. In če greš naprej pokončno in zvedavo, najdeš tu in tam oči, v katerih se iskri.«

KLOBUKI

Štiri črne mravljice so sklenile:

- » Dovolj je dela, čas je za izlet.«
- » Peš? « je rekla prva.
- » Lahkó.«
- » Kam? «
- » Za goró.«

» Potem bo peš bolj težkó.«

Sedle so v avto in se odpeljale.

Za góro je svet prelep, posebno, če si v pravi družbi. Pojedle so, popile, predvsem pa so kupile vsaka svoj klobuk.

» Če nismo prelepe! « so se radostile. » Lahko bi jih nosile kar vsak dan.«

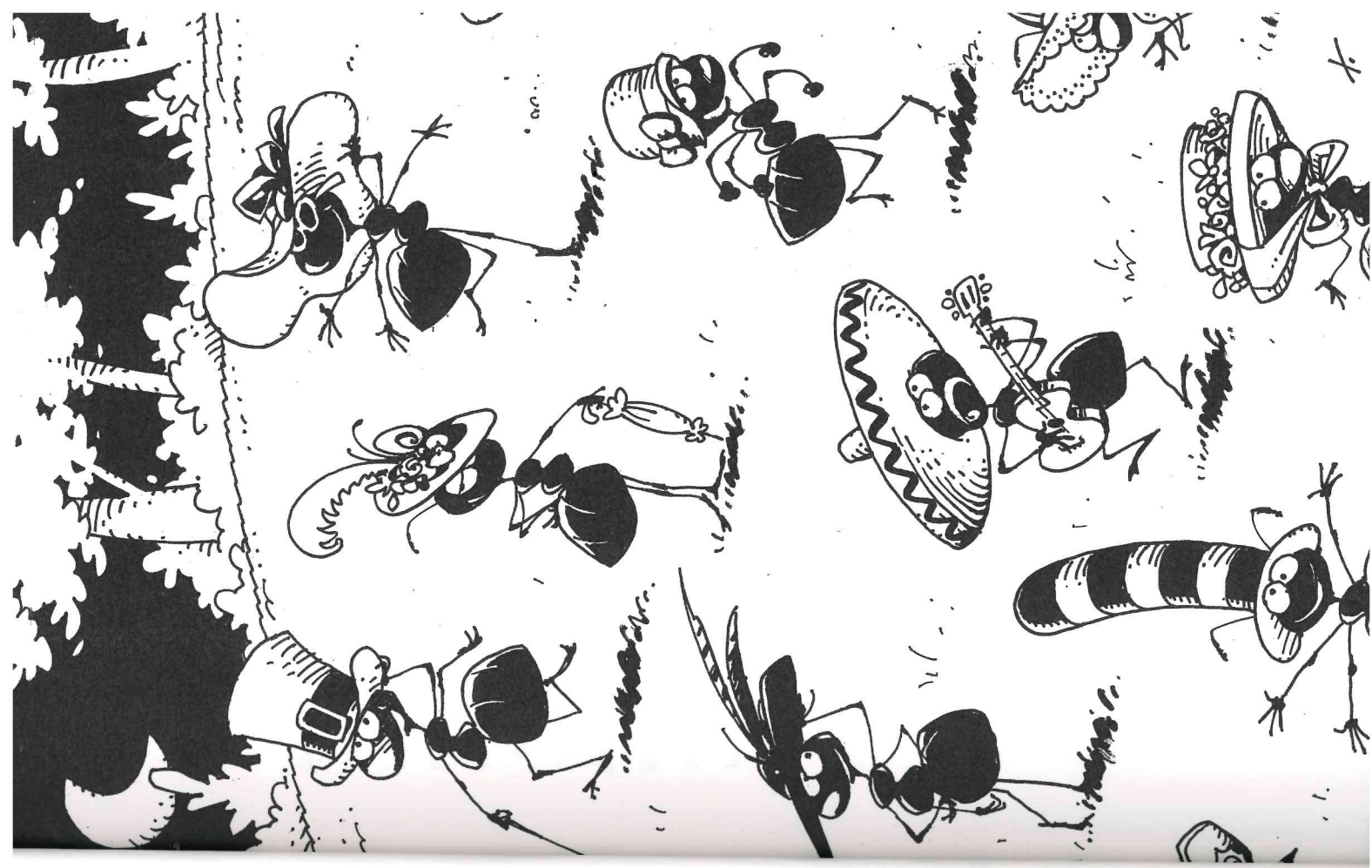
» Ne ne, saj veš, tam pri nas je druga stran.«

» Tam je vse tako zares.«

» Aja, saj res.«

In so se zmenile, da klobuki ostanejo skrivnost.

A vedno, ko luna sije posebno močno, se sredi noči prikažejo med drevesi. Na glavah imajo klobuke, lovijo se in plezajo čez trave. Naenkrat so vse žive in vse zdrave, vesele svojih lahkih nog, vesele sebe in sveta okrog.

UHANI

»Tako rada bi nosila uhane,« je rekla prva črna mravljica.

»Potem jih nosi.«

»Ampak kako, če nimam ušes?«

»A ja, saj res. To je pa malo nerodno. Nič, potem bomo uhane nosile bolj svobodno. Kdor gleda z vso širino srca, ta ne pozna meja.«

Vzele so uhane in si jih pripele na klobuk, ovratnik in na krilo. In so jih nosile, dokler jih ni minilo.

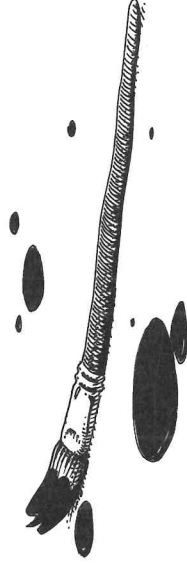
ZGODBE

Štiri črne mravljice so sedele na kovčkih in čakale na letalo.

»Rada poslušam neznance, ki klepetajo,« je rekla prva. »Radovedna sem. Molčim in vlečem na ušesa. In v mislih kaj dodam.«

»Ne vem ... je to lepo?« je zamrmrala ena od ostalih.

»Grdo gotovo ni. Nikomur nič ne vzamem. Le gledam in napletam sama zase. Z besedami se igram, s svetovi, ki mogoče so, mogoče ne. In vendar: čim začnem, se res začne nov svet.«

VAJA

Štiri črne mravljice so se vračale z razstave. Koliko slik so videle in kako izbranih! Zajec, nosorog, trave in orlice, lilije, vladarji in svetniki – vse naslikano tako natančno, da so se čudile spretnosti rok, ki jih že dolgo ni več.

- »Kako je znal ...« so govorile.
- »Kot bi lahko ujel prav vsak izraz.«
- »Škoda, da ni upodobil tudi nas.«
- »Če bi nas poznal, bi nas gotovo.«
- »Njegovo roko bi lahko opazovale. Njegov način.

Kako nanaša barvo. Kako nagiba čopič. Kako primeša terpentini.«

- »Gotovo se je dolgo učil.«
- »Gotovo je treniral še in še.«
- »Seveda je. Nihče se ne zmojstri čez noč.«

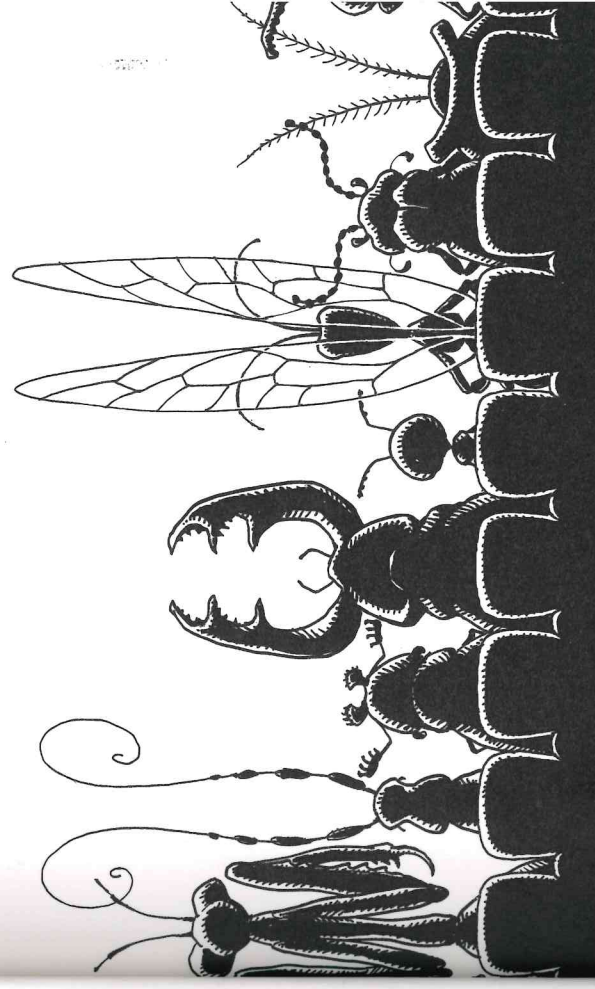
Tako so mlele, ko so šle z razstave. In so dojele jasno kot nikoli prej: ni bližnjic do presežkov. Za vse, kar res udari, sije, traja, pride prav talent, a tudi vaja.

GLEDALIŠČE

Štiri črne mravljice so šle v gledališče. Obklele so se, zelo zelo pisano, in so šle.

Ko so se vrnile, so ugotovile:

- »Gledališče je v redu.«
 - »Ima svetle luči.«
 - »Lahko se sedi.«
 - »Predvsem pa so tam vsi nagnjeni kot mravljice.«
- Zato, vidite, so mravljice vzljubile gledališče. Ker na tem svetu vsak po svoje vidi in vsak po svoje išče.

ŠAMPON

Štiri črne mravljice so se zagledale v izložbo.

»Stekleničke, same stekleničke, « je rekla prva.

»Tu šampon, tam šampon – me pa vse brez las.«

»Malo kruto, ne? « je rekla druga.

In tretja je zasanjana dodala:

»Ah, lasje ... ko bi jih le imele. Včasih bi jih spele, včasih razpustile – kakor vile bi plesale v vetru.«

Četrta pa:

»Veste kaj? Brez las se nas čas bolj previdno dotika. Živimo, zorimo, sivimo pa ne. Naj šampon ostane tam, kjer je.«

NAKLONJENOST

»Ti si nekaj tako lepega, « je rekla prva črna mravljica in druga se je nasmehnila.

»Hvala, « je odgovorila, »sprejemem, z veseljem. Končno sem se tega naučila. Včasih sem se iz

nerodnosti branila. Ah, ne, sem govorila, kaj pa tveziš. Zdaj pa vem, kako sprejeti kompliment.

S hvala. In z nasmehom, ki povrne naklonjenost.«

MUFLONI

»Danes sem opazovala muflone,« je rekla prva črna mravljica.

»In?« so jo vprašale druge tri.

»Zelo so plašni. Tako zelo previden moraš biti, če jim hočeš priti blizu. En sam preglasen korak in že pobegnejo. So pa lepi. Vedno, ko se jim približam, mi je milo.«

Že od nekdanj je vlekla skrivnostna, težko dosegljiva lepota.

Pomolčala je, potem pa nadaljevala, kot bi ji misli preskočile v drug krogotok.

»Tudi med nami so mufloni.«

»Kako to misliš?«

»So taki, ki se bojijo bližine. Ki vedno znova pobegnejo. Le previdno in od daleč lahko tipaš proti njim, večsah niti to ne, večsah le stojiš in opazuješ in je bolje, da ne rečeš nič. Čim jih kaj prestraši, spet odskočijo. Stran ali vase, oboje je težko.«

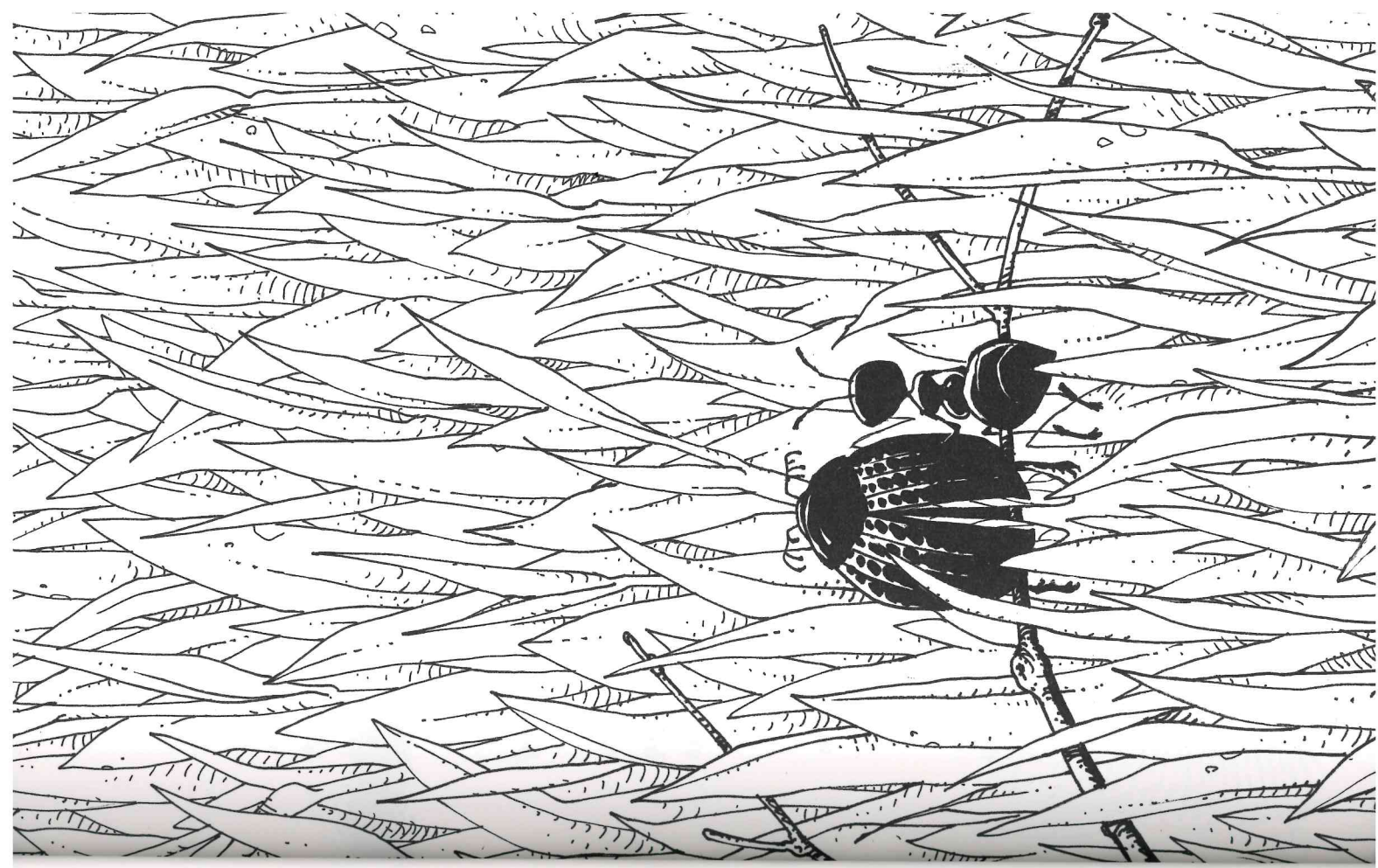
Druge tri so jo pozorno obstopile. Razumele so, čeprav morda ne čisto jasno.

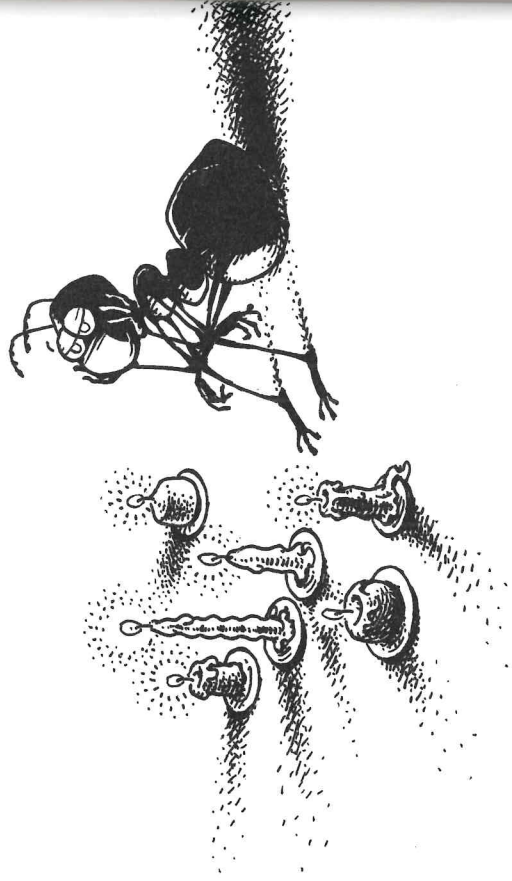
»Govoriš, kot da poznaš ...« je potipala ena in prva je prikimala.

»Poznam. Vem, kako se pazi na besede in korake. Vem, kako počasi se celí nikoli izrečena zgodnja ranjenost. Biti, zrelo biti, ne uiti, to prinesiti v odnos. Potem si lažje z drugim, lažje zidaš skupnost. Potem si marsičemu lažje kos.«

NOV DAN

- » Kaj naj storim? « je vprašala prva črna mravljica.
- » S čim? « so jo vprašale druge tri.
- » Dobrega prijatelja imam, ki se precej lovi. Beži od doma. Napet je in da bi napetost popustila, si išče čudna razvedrila. Bolj malo govori – če že, pa ne pove, kaj ga teži. «
- » Prisedi k njemu. «
- » Saj prisedem, ko lahko. A če ga ni, ker blodi skozi trave ... Stezico išče, pa ne najde prave. «
- » Zagatno. «
- » Kar nerodno. «
- » Neugodno. In vendar: če boš blizu prožno in pokončno hkrati, morda za ščepec lažje najde svoj pristan. In si, ves razrahljan, spet opomore. Kdaj pa kdaj ne znamo brez opore. Naj jo sprejme. Naj izpleza, o, naj zmore. «

SVEČE

»Malo me je zeblo, pa sem si prižgala sveče,« je zadovoljno rekla prva črna mravljica. »In zdaj me ne zebe več.«

»Tepka, misliš, da si se ogrela le od sveč?« je pristopila druga. »Malo prej sem zakurila.«

A prva se ji ni pustila:

»Vseeno so me grele tudi sveče. Plamenček, še tako neznačen, nosi v sebi moč. Globoko živost. Temeljno svetlobo. In sveče so jo priklicale v mojo sobo.«

SONCE V MENI

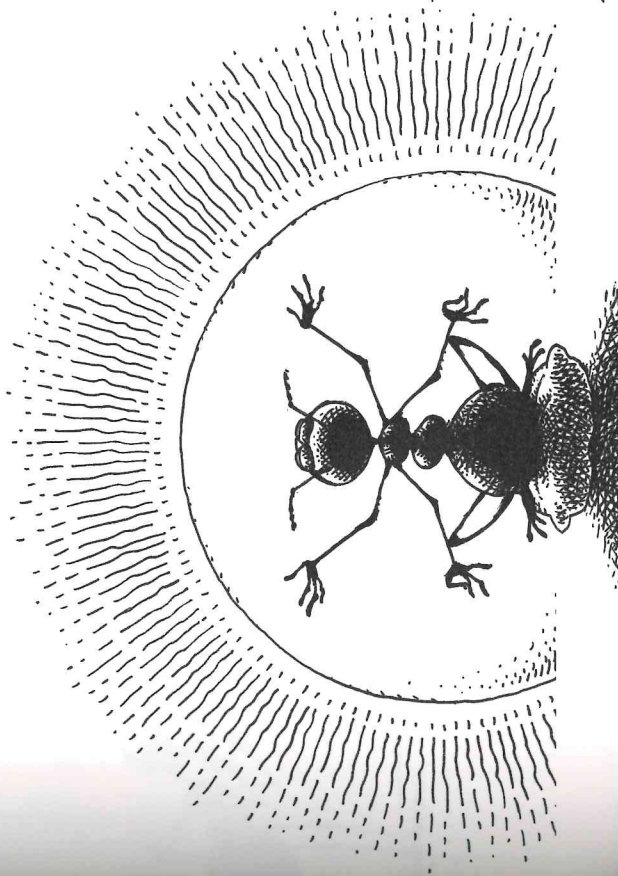
Prva črna mravljica je sedela na blazini – noge prekrižane, hrbet vzravnan – in je ponavljala:

»Sonce v meni, sonce v meni, sonce v meni ...«

Preostale tri so pokukale iz za vrat.

»Hej,« je rekla druga, »ni bolje, da je sonce povsod?«

»Saj je lahko,« se je nasmehnila prva. »Povsod – in hkrati v meni. Ne skrbi, od tega se sonce ne prazni. Od tega se množi. Potem ne sveti le z neba, ampak od tu in tam, iz nas, od vseh strani.«

ŽITNA KAVA

»Rada pijem žitno kavo,« je rekla prva črna mravljica, »prav tekne mi. Rada se zalijem z njo. Tako.«

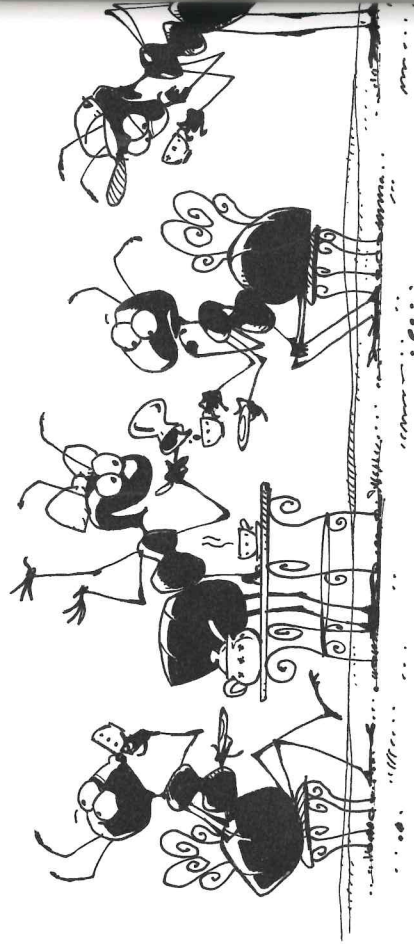
Nagnila je skodelico, popila in se obliznila.

»Bi jo?«

A druge tri so odkimale.

»Ah, ne,« so rekle. »Ko bi bila prava – z veseljem, tako pa ...«

»Ampak saj je! Moja najbolj prava kava!« je poskočila prva. »Kaj je pravo in kaj ne – to meri vsak po svoje. Moja prava kava je iz proje.«

MED

»Na svetu je mnogo dobrot, ampak danes glasujem za med,« je rekla prva črna mravljica.

»Samo danes?« so se namuznile druge tri.

»Za med,« je rekla prva, »lahko glasujem kadarkoli. To ne pomeni, da nisem za novosti, za poskuse. Rada imam nove okuse. Samo da nekateri pridejo in grejo, drugi pa ostajajo. Kot med.«

FIŽOL

»Danes kuham fižol,« je rekla prva črna mravljičica.
 »Vse v meni je vse bolj preprosto. Kot fižol. Lonec, voda, sol – in se ti skuha. Nič prefinjenih in kompliciranih postopkov. Vse preprosto, to mi je vodilo. Kdor želi, naj pride na kosilo.«

PRDEC

Prrrrrrrrr, je zagrmelo – in prva črna mravljičica se je namuznila.
 »Ti?« so jo pogledale ostale in brez zadrege je prikimala.
 »Saj se hitro razkadi,« je rekla, »in hitro mine. Tudi prdec je po svoje znak bližine.«

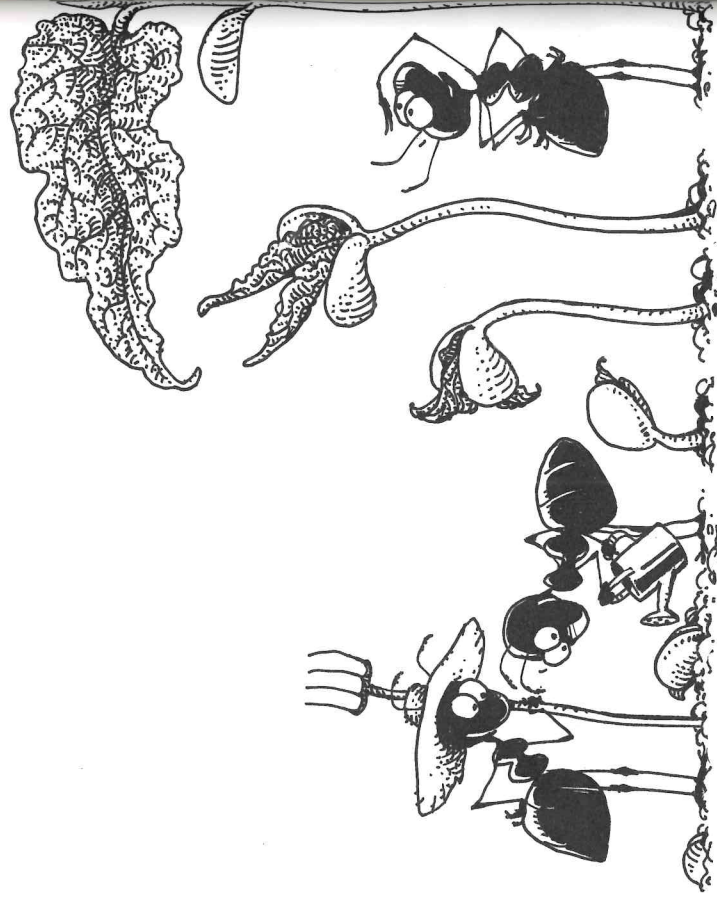

VRT

Štiri črne mravljice so odložile orodje. Utrujenost, ugodje, oboje jim je plavalo po žilah. Sedele so ob gnojnih vilah in gledale čez grede. In tista, ki jo rado zatrkja v obrede, je vrgla zrno zemlje v zrak.

»Naj nam rase!« je izrekla.

»Naj kali!« so poprijele druge tri. »Naj nas hrani, naš vrliček, naj nam da – zelenjavo, rože, radost, trdna tla.«

REGRAT

Bila je polna luna sredi aprila in štiri črne mravljice so izkopavale regratove korenine.

»Kdo ve če vse to res drži ...« je šepnila prva.

»Kaj?«

»Ah, vse to. Da je to noč v koreninah večja moč ...«

»Seveda je,« je pritajeno rekla druga – in že so se iz nje usule rime:

»Je res, je res, da takle čaj
še mrtvo uš zbudi nazaj,
vsa suha pride iz nebes,
ji regrat raste iz ušes.«

»Nehaj! Norčuješ se iz starih znanj!« so jo ustavile ostale. A ona je odkimala in rekla:

»O ne, verjamem v zdravilne korenine. A hkrati vem, da je zdravilen tudi ščep vedrine.«

JAGODE

Štiri črne mravljice so hodile čez gmajno.

»Vsaka jagoda, ki jo najdem, je veselje,« je rekla prva.

»In bolj ko je rdeča, večja je sreča,« je rekla druga.

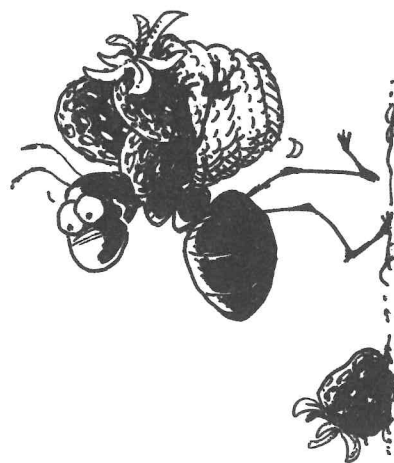
»In bolj ko je zrela, bolj sem vesela,« je rekla tretja.

»In bolj ko hitim, več jih dobim,« je rekla četrta.

»Tako?« so poskočile druge tri. »In kaj ostane nam?«

Četrta črna mravljica je zardela. Res, pred nosom jim je vzela skoraj vsako in jo dala v koš.

»Včasih sem presneto štorasta,« je rekla. »Tako se zaletim, da sploh ne vidim drugih. Nate! Naj jih razdelim! Imam žeraje vas kot polna usta!«

OPROSTI

- »Razmišljam, « je rekla prva črna mravljica.
- »Kaj? « so jo vprašale druge tri.
- »Zakaj se nekatere besede tako težko skotalijo iz ust. «
- »Recimo? «
- »Oprosti. Tolikšno moč ima in tako težko ga izgovorimo. A kadar ga, in to zares, gre húdo lažje mimo. Se lažje reši, lažje razkadi. Kot da imamo ključ, pa se igramo, da ga ni. Ni treba dosti – le majhen, blag oprosti. «

MAVRICA

- »Težko glavo sem imela, ampak zdaj je nimam več, « je zadovoljno rekla prva črna mravljica.
- »Si pojedla kakšen vitamin? Kakšno čudežno zdravilo? Grizla kalčke? Pila vodo? Si na čelo dala smrekovo mazilo? « so brbrale druge tri, pol za šalo, pol zares.
- »Ne, le na sprehod sem šla. Na zrak, a sem dobila več kot to. Še mavrico, ki se je vzpela čez nebo. «
- Brez pomislekov so ji verjele. Kajti – mavrica je most do dobre volje. Čim jo vidiš, ti je boljše.

DEŽ

Deževalo je in štiri črne mravljice so molčale. Po travah so tekle kaplje, one pa so ždele pod lapuhom in gledale v dež.

»Včasih se malo bojim,« je rekla prva.

»Česa?« so se začudile druge tri.

»Da vas mogoče ne izgubim ...«

»Ljubi bog! Kaj ti ne pade na pamet. Le kako bi nas lahko izgubila ...«

»Ne vem. Samo tako ... da nas ne bi slučajno kaj neslo narazen. Potem bi bil svet tako zoprno prazen. Ves mrzel in pust.«

»Kaj ti ne pride iz ust! Odkod te začarane misli?«

»Ah ... včasih so dnevi tako grdo kisli. Včasih sedim in se vsega bojim. Naenkrat še tega, da vas ne izgubim. V srčku me tišči in v glavi.«

»Vem, kako se tako reč ustavi,« je rekla druga mravljica in tisto prvo močno močno objela. Še tretja in četrta sta se stisnili k njej.

»Vidiš,« so rekle, »če se stisnemo, tesno tesno tesno, potem tesnoba gre. To je vse.«

DARILO

»Tuturututuuuu!!!« je zapela prva črna mravljica in na mizo položila paketek v zelenem papirju.

»Nerodno sem ga zavila.«

»Je pa zato na njem trakec,« je rekla druga.

»In pentljica,« je dodala tretja.

Četrta je gledala z velikimi očmi in veselim nasmehom. Lepo je dobiti darilo. Lepo ga je odviti. Se ga veseliti. In vedeti, da se imaš na koga nasloniti.

BUČKE

»Že spet bučke,« je pripomnila prva črna mravljica – kajti zadnja dva dni so popečene bučke jedle za zajtrk, kosilo in večerjo. Z namazom iz bazilike, z zeliščno skuto, s parmezanom in vse je bilo zelo dobro.

Ampak tudi dobro postane odveč, če ga je preveč. Kot teh bučk. Tako obilno jim zorijo – hmmm, morda bo boljše, da jih nekaj podarijo. Sicer bo dobrota postala nadloga. Naj bučke raje razveselijo še koga.